

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az ÉRTÉKESBÉ CÍKKEK DÍJZÁRTNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bésszen: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein et Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod Budapest-on Servitátor 5. sz.

Nyilttéri czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A régi és új feladatok.

(Sr.) A külpolitika nevezetes stadiumba jutott. A terminus, mely alatt az orosz csapatoknak a Balkán félszigetről visszavonulni, Kelet-Ruméliának szervezése, Bulgáriának constituálva kell lenni, rövid időn lejár. És Európának még sincs megszerezve a garancia, hogy keleten a rend biztosítva lesz, pedig e nélkül Oroszországnak számos ügye van a foglalás folytatására és a bolgárok lázítására. Azok a tüntetések, melyek a kelet-ruméliai bizottság ellen mindegyre felmerülnek, melyek ennek pénztárnokát működésében is megakadályozzák, sőt épen e miatt leköszönésre kényszeríték; továbbá a macedoniai lázadási kísérletek nem jelentenek egyebet, mint Oroszország titkos működésének eredményét, melynek czélja: magának további felhatalmazást eszközölni ki Európától, a Balkán félszigeten való maradásra, épen azon okok alapján, melyeket ő idézett elő. És addig, míg a berlini szerződés értelmében működhetik a Balkán félszigeten, igen természetes, hogy még nyilvános működésében sem ellenőrizhető becsületesen, annál kevésbé titkos igazatásai. Ebből foly, hogy épen azon rend érdekében, mely miatt ő tovább is a Balkán félszigeten szeretne maradni, kívánatos, sőt szükséges, hogy onnan a berlini szerződésben kikötött határidő alatt kivonuljon. De, minthogy előkészítette a talajt arra, hogy az állítólagos rend érdekében nélkülözhetetlen ugyanott, hogy az kivonulása után azonnal megbomboljon; természetes, hogy Európának gondoskodnia kell a rend fenntartásáról. E czélból, első sorban a Kelet-Rumélia megszállásáról kell gondoskodni. Ezt Andrassy már a congressuson belátta, már akkor indítványozta az alábbi hatalmak vegyes megszállását, nem lón elfogadva. Most egész Európa visszatért az aláírt hatalmak vegyes megszállását, nem lón elfogadva. Most egész Európa visszatért az aláírt hatalmak vegyes megszállását, nem lón elfogadva. Most egész Európa visszatért az aláírt hatalmak vegyes megszállását, nem lón elfogadva.

vonatkozó határozatai baj nélkül hajthathattak végre; ez oly tény, mely reményt nyújt arra, hogy a többi pont is, mérséklettel, tapintattal, de erélylyel szintén foganatosítható lesz; mert a szerbek és románok voltak oly elégtelenek a berlini szerződéssel, mint a bolgárok; mégis lecsillapodtak, sőt Oroszországgal szakítottak!

Az Olt-szabályozás.

IV.

□ Hogy régi időkből ismeretes kiviteli czikkeink, u. m. üvegutaink, szijgyártóink, nyergeseink, kötélgyártóink, kalaposaink, csizmadiáink stb. készítményei, — melyek a viszonyok növekvő kedvezőtlenessége mellett sem szorultak ki egészen Romániából, — az Olt-folyón eszközözendő olcsóbb szállítás következtében új lendületet vennének: kétségtelen.

Eddigél csak azokat az árucikkeket soroltam fel, melyeket mi kivihetünk, anélkül azonban, hogy e felsorolás teljes vagy épen kimerítő lett volna, minekutánna az emlékező kereskedelmi forgalommal újabb meg újabb szükségletek keletkeznek, melyek kielégítést keresnek.

Ha azonban valamely ország kereskedelmének nagy lendületet akarunk adni s azt akarjuk, hogy az minél több iparágat öleljen föl: figyelembe kell vennünk azt is, hogy miféle árukat hozhatunk mi be cserében a szomszéd országokból.

Romániának nagy fölöslege van gabonában, bőrökben és gyapjában, mind olyan czikkok, melyeknek behozatala jövedelmező és kívánatos.

Tudvalevő dolog, hogy Erdély már most van gyakran rákényszerítve arra, hogy a feneketlen utakon is gabonát szerezzen bema-gának — Romániából. Nem valami előny ugyan, ha valamely ország kénytelen idegen élelmiszert szerezni népessége számára; de ha már a természet így fukarkodott: ezzel szemben mindig nagy áldás az, ha élelmiszereinket tözsomszédunkból s olcsó áron szerezhetjük be.

Es mezeigazdaságunknak nincs miért kancsal szemekkel néznie idegen termények importjának eventualitását, mert hát utóvégre is azzal csak a valóságos szükséglet fűződte; ha pedig az erdőipar az egész Oltmentén kifejtődnék: ezer meg ezer olyan kéz nyerne itt elfoglaltságot, mely földműveléssel nem foglalkozhatván, gabonáját idegenektől kellene, hogy beszeresse. A kereslet tehát nem csökkenne, hanem emelkednék, minthogy az erdei munkás, jó kereset mellett nagy fogyasztó.

A Romániában nyígyan üzött sertés-tenyésztés- és hizlalás is azon alap-szik, hogy nagyon sok fölösleges kukoricájok van oda át, melyet ily módon igyekeznek értékesíteni.

Nós, ha az Olt-hajózás segélyével elhalmoztatnánk is romániai kukoricáival, de leg-alább képesek lennénk ekkép kiviteli czélokra nagyban hozzá kezdeni a sertéshizlaláshoz, míg jelenben saját szükségletünket sem tudjuk fedezni.

Menjünk tovább: még a hazai szeszgyártás is abba a helyzetbe jönne, hogy olcsóbban és — ami nem kicsinylendő: — exportra is termelhetne szeszt; különben mindkét esetben kétségtelen, hogy az idegen gabonáért kiadott pénz a munkanyerességgel együtt ismét javára esnék az országnak, míg ellenben most minden tekintetben passiv kereskedést folytatunk.

Hogy olcsó gyapju beszerzése gyapjuiparunkra nézve már létkérdessé lön, mert másként lehetetlen szembe szállania idegen gyapjuárunk concurrentiájával: ezt fölösleges is bővebben fejtegetni. Nyers- és kikészített bőrök is ha jutányosan szállíthatatnának be, nagyot lendíthetnének illető iparágainkon.

Nem lehet e sorok feladata felsorolni mindazokat a czikkeket, melyek az Olton létesítendő hajózás vagy legalább tutajozás segitségével a nemzetközi kereskedelem czikkéivé lehetnének. Különböben is hasztalan fáradság volna ezt tennünk, miután a kereskedelem a nemzetek és országok kölcsönös sajtáságaiból és szükségleteiből fejlődik ki. Annyi bizonyos, hogy elégséges közlekedési eszköz nélkül kiterjedt árucserre nem jöhet létre és hogy élénk kereskedés nélkül nem existálhat gyors pénzforgalom.

Erdély pénzzszegény ország; mert kevés kereskedelme van s ami van is: az vagy csak localis vagy passiv kereskedés. Sem talaj, sem ipari terményeink nem concurrálhatnak kifelé abban az irányban, a merre elégséges közlekedési eszközök volnának: t. i. Nyugat felé. Ellenben Kelet és Dél felé, a hol a nagy verseny mellett is még mindig elég kedvező térre találunk, el vannak zárva előlünk az utak, miután arra felé még jó országutaink sincsenek, nemhogy vasutaink volnának.

Az erdélyi vaspályáknak a romániaiakkal való összeköttetésén dolgoznak ugyan, a verestoronyi szorosban is tervezetik egy csatlakozás. De ha már megvolnának is ezen s még más csatlakozási pályáink: akkor is még mindig nagyon kívánatos maradna egy meglevő vizut felhasználása. Ezt tanúsítja a tapasztalat, mert a hajózást sehol sem hanyagolják el, ahol lehetséges, még a vasuti forgalom, mely oly költséges kezelést követel, ösztönöz újabb meg újabb hajózási vállalatokra, a mennyiben még csatornákat is építenek ott, ahol nincs elég folyó.

Az Olt folyó kérdésben forgó szabályozása s illetőleg alkalmassá-tétele tutajozás-s és hajózásra, szerencsére olyan vállalat, mely az összes erdélyi részeket érdekli s nem keltethet, mint a vasut-építés, vetélkedést. Ez országgrész lakóai; szászok, magyarok, románok egyaránt vannak azáltal érdekelve, a mennyiben mindnyájan csak előnyt várhatnak e vállalatból, hátrányt senki sem. A megyei önkormányzat eszközét is át kézenkibe, e nagy horderejű vállalat erélyes támogatására, amennyiben az összes népességet egyesíti a közös munkára s hol szükséges, az állami és törvényhozás segélyét is igénybe veheti, melyet annál kevésbbé fognak megfogadni, minthogy itt az állam s ez általa érintett népesség egy nagy részének érdekeiről is szó van.

— A képviselőház közoktatásügyi bizottsága tegnapielőtti d. e. 10 órakor tartott ülésében folytatta a magyar nyelv tanításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Grünwald Béla, ki a távollévő Várady Gábor helyett elnökölt — megnyitván az ülést, megkezdte azt a 3-ik §. tárgyalása. Csengery Antal megjegyezi, hogy ha a §. értelmében a már hivatalban lévő tanítók kötelezettségének a magyar nyelv elsajátítására, ezáltal szerzett jogok sértetnének, s miután ez intézkedést alig tartja kivihetőnek, a §-t mellőzendőnek véli Baross Gábor támogatja a felszólalást; minek következtében a bizottság a §-t mellözi.

Molnár Aladár új 3-ik §-t hoz javaslatba, mely bekezdéseknél vétetve fel, az első bekezdés következtében fogadtatik el: A már hivatalban lévő vagy tanítói pályára lépő azon egyének, kik a képezési tanfolyamot az 1872-től 1881-ik év végéig terjedő időközben végezték el, illetőleg végezendik el — avagy ezen idő alatt léptek a tanítói hivatalra: kötelesek a magyar nyelvet, ha azt nem bírják, a jelen törvény hatályba lépésétől számított 4 év alatt annyira elsajátítani, hogy ezt a népisiskolában tanítani képesek legyenek. E bekezdéshez Baross Gábor következő módosítást fogadtatott el: „E képesség miniszteri szabályrendelet által szabályozandó vizsgálat által igazolandó.” Emódosítvány Poór Antal és Csengery Antal felszólalása ellenében elfogadtatván, Molnár Aladár hasonértelmű módosítványát visszavonja.

A második bekezdés Molnár Aladár szövege szerint következőleg fogadtatott el:

„Oly községekben, hol a magyar és nem magyar ajkuak vegyesen laknak, akár községi, akár felekezeti, akár egyéb nyilvános iskolában az 1883. évtől fogva egy segéd vagy ideiglenes, mint rendszer tanítónál csak oly egyének alkalmazhatók, kik a magyar nyelvet tanítani képesek. Azonban az 1883-ik évig is a tanítói állomások betöltésénél a magyar nyelvet tudóknak elsőbbség adandó.”

Ide Csengery Antal következő módosítása fogadtatott el: „Valamint a községi iskolákra nézve az 1868. XXXVIII. t. cz. 58 és 137-ik §§. szigoruan végrehajtandó. A harmadik bekezdés, melyet Molnár Aladár terjesztett elő, s Hegedűs László módosított, következőleg hangzik: „A közoktatási miniszter felhatalmaztatik, hogy oly városokban és nagyobb községekben a hol több nem magyar tannyelvű népisiskola van, melyben az alkalmazva lévő tanítók a magyar nyelvet tanítani nem képesek, államköltségen al-

kalmazhat a különféle akár községi, akár felekezeti népisiskolákban — ez utóbbiakban az illető egyházi hatóság bejegyezésével, ideiglenesen oly tanító, ki a magyar nyelvet a kiszabott órákban tanítsa, mindaddig, míg az illető iskola fenntartóinak módjukban lesz a létező tanítói állomások megfűresedése, vagy újabb felállításának alkalmával oly tanító alkalmazni, ki a magyar nyelvet tanítani képes. Trefort miniszter nem fogadja el e bekezdést, mert felekezeti iskolákat nem segíyezhet, e czélra különben is hiányzik az alap. Hegedűs László és Irányi Dániel felszólalása után, kik o szöveget támogatják, a bizottság többsége azt mellözi. Utólag megjegyezzük, hogy az előbbi ülésben elfogadott 2-ik §. szövege következőleg állapítottat meg: Az 1882. év június 30-tól fogva tanítói oklevelet senki sem nyerhet és tanítói hivatalra senki sem léphet, a ki a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira nem bírja, hogy azt a népisiskolában szintén beszédben és írásban taníthassa.

— A képviselőház közlekedési bizottsága tegnapielőtti déli fél 1 órakor ülést tartott a pénzügyi bizottságnak a romániai vasuti csatlakozás tárgyában hozzá intézett átiratának tárgyalása végett, melyben arra szólítja fel a közl. bizottságot, hogy vonja vissza a ház elő terjeszténi szándékolt határozati javaslatát, melyszerint a kormány utasíttatnék, hogy ha Románia részéről a kötött szerződésben elvállalt kötelezettségeinek ujabban sem felelne meg, repressiv intézkedések megtételére kérjen az országgyűléstől felhatalmazást. Tiszta Kálmán miniszterelnök szintén kéri a bizottságot, hogy a szándékolt hat. javaslatot ejtse el, miután az a külföld egyik államával kötött szerződésre vonatkozik s könnyen a bizalmatlanság egy oly mértékét involválná, mely a jó viszonyok fenntartásának semmi esetre sem válnék hasznára. Meg van győződve, s reményét fejezi ki az iránt, hogy a következmények igazolni fogják a határozati javaslat felesleges voltát. Az eléjtés mellett s a miniszterelnök nézetéből az erre vonatkozó részt kihagyta, miről a pénzügyi bizottságot értesíteni határozta.

Az ellenzék részéről Lichtenstein és Ráth K. kijelentik, hogy ők ez ügyben nem avatkoznak s továbbra is a különvéleményben kifejtett álláspontjukat tartják fenn. Ezután a bizottság a miniszterelnöknek felszólalása értelmében elejtü határozati javaslatát s jelentéséből az erre vonatkozó részt kihagyta, miről a pénzügyi bizottságot értesíteni határozta.

— A képviselőház erdőügyi bizottsága tegnapielőtti ülésében folytatta az erdő tvjavaslat részletes tárgyalását minden lényeges megjegyzés nélkül a 46. §-a 164. §-ig haladt, mely §§. a szöveg szerint fogadtattak el.

KÜLFÖLD.

A „République Française” drezdai levelezője Németországban tett észleléseiben a többek közt megjegyzi, hogy ez időn Vilmos császár születésnapja egy mult el, mintha nem is lett volna, kivált Drezdában és Szászországban. Ezen közömbösség nem azon körülménynek tulajdonítható, mintha Németországban a császár iránti szeretet csökkent volna, hanem mivel az egész birodalomban az általánoson uralkodó szűk idők és drágulás következtében nagy lehangoltság uralkodik. Bismarck herceg védvám politikája nem annyira arva van iránnyulva, hogy az iparnak és földművelésnek nagyobb lendületet adjon, mint arra, hogy Németország pénzügyi viszonyán nagy kivitelei vá-mok által segítsen, melyek az adót pótolják, mint hogy ezt már alig lehet behajtani. Azonban a stockholmi „Aftonbladet” erre nézve inti a birodalmi kancellárt, s kimondja, minő veszedelmes rendszabály ez Németországba nézve. Svédország példáját hozza fel e tárgyban: Svédország Németországba 13 millió korona erejéig vizs fát és vasat, a gyufákat is bele értvén, és Németországból 67 millió korona értékű árukat hoz Svédországba. Ha tehát Németországban a fát és vasat oly erősen fognák megvásárolni, akkor Svédország is kénytelen lenne visszatérő rendszabályokat alkalmazni, s így Németország mindenesetre többet vesztené mint Svédország.

— Az osztrák-török egyezség ügye felhivatalos jelentések szerint, jelenleg úgy áll, hogy Ausztria azon joga, miszerint a novibazári kormányzósgában őrséget tarthat, barátságos utonintéztetik el a portával. E szerint alaptalan a hír, hogy Andrassy gróf Szerbián keresztül akar No-

vibazárba bevonulni s ez ügyben tárgyalásokat folytat Szerbiával. — A török kölcsön terve, melyet Tocqueville ajánlott, meghusulván, a porta ismét a korábbi angol javaslatot karolta fel s most már kész Anglia akkor visszautasított követeléseit elfogadni. A minisztertanács erre vonatkozólag a következő feltételeket fogadta el: 1) Angol konzulok alkalmazása Ázsiában, kiknek bizonyos befolyás engedessék a török birodalom belügyeibe; 2) a kerületi törvényszékek elnökeivé angol jogászok nevezendők ki; 3) a csendőrség angol tisztek alá rendelendő. Mazhav pasa már el is küldetett Ázsiába, hogy a szükséges reformok életbeültetését megtegye s az illető megá-lapodás végleg megtörténik, mihielyt Layard viszsztatér Konstantinápolyba.

Gambetta kormányrajutása valószínűleg rövidbe idő alatt bekövetkezik, semmint a francia köztársaság ellenségei kívánnák, kik rettegnek a gondolatól, hogy e törhetlen erélyű, kép-mutatást nem ismerő, egyeneslelkű ember kezébe kerülhetne a kormány gyeplő, ki keztüülen ké-zel csap szét a bonapartista fondorkodók közt s hosszú évtizedekre meghusíthatja átkos terveiket. Mint ugyanis jól értesült párisi körökben beszélk, a napokban Grévy köztársasági elnök a kabinet-válság eshetőségéről értekezett Gambettával s fel-kérte őt, hogy ez esetre vállalja el az új kormány megalakítását a pénzügyminiszteri tárczával együtt. Gambetta azonban ez alkalommal is kevés hajla-mot árult el a miniszterségre. Áttól tart, hogy mint miniszterelnök hamar lejárná magát; míg mostani helyzetében, mint a képviselőház elnöke, nyugodtan várhatja be az időt, mikor minden ha-bozás nélkül kezébe veheti a kormány gyeplőit. Ez okból Gambetta mindent elkövet, hogy a jelenlegi kormányt szilárdul fenntartsa.

A bolgár lázadással szemben, mely az oroszok elvonulása után kitöréssel fenyeget, a porta erélyes intézkedéseket tett. Így Mitroviczában 7 század gyalogság, 150 lovas, 3 üteg tábori és tíz üteg hegyi ágyú áll 800 tüzérral, továbbá Pristinában 2 zászlóalj, Skopljeban 5 és Raimonovban 2 zászlóalj gyalogság fekszik. A zászló-aljak létszáma 4—500 ember közt váltakozik. A melnikai kerületben már összecsapott a török ka-tonaság a bolgár felkelőkkel, mely utóbbiak szét-verettek s a hegyekbe menekültek.

Szalonikiból jelenti a Presse, hogy a macedoniai fölkelők és a török csapatok már vívák csatát a melnikai kerületben. A bolgár láza-dók száma körülbelül 8000.

A vegyes megszállás ügyének jelen állásáról a következőket jelenti Londonból a Neue Freie Presse: Törökország nem venné szívesen, ha orosz csapatok maradnának Ruméliában, az oroszok pedig ellenzik, hogy a porta is résztvegyen a megszállásban. Azért indítványozzák, hogy az oroszok Kelet-Rumélia északi határát szállják meg, a törökök pedig déli határát, és hogy a tulajdonképeni megszálló sereget osztrák-magyar, olasz és angol csapatok képezzék. Gorcsakoff ellenzi a vegyes megszállást, a császár azonban beleegyezett és valószínűleg végre is hajtják.

A képviselőház ülése.

— Márczius 30. —

Ghyczy Kálmán elnök bemutatja az erdélyi gazdasági egyesület két kérvényét az erdélyi határnak az orosz- és romániai marabehozatal ellen való elzáratásáért, a német birodalommal kötendő tarifa szerződés — esetleg az al-bergi vasut kiépítése iránt, valamint az erdélyi birtokviszonyoknak rendezése, az ugar és határ-kényszer mellőzése és két földmívelési kamara és egy földmívelési tanács szervezése iránt.

Tiszta Kálmán miniszterelnök benyújtja a dályavinkovcei vasut kiépítéséről és a berlini szerződés beczikelyezéséről szóló szentesített törvényczikkeket. Kihirdetketnek.

Elnök javaslatba hozza, hogy hétfőn csakis bizottsági jelentések beadása és főrendiházi üze-net átvétele végett tartassék ülés.

Irányi Dániel indítványozza, hogy ezeken kívül még a kérvények 13 sorjegyzeke is tárgyal-tassék.

Madarász József utalva a magyar nyelv kötelező tanításáról szóló törvényjavaslat fontosságára, melyet a közoktatási bizottság még nem fejezhetett be, kéri Irányit, hogy indítványát akkép módosítsa, hogy a kérvények 13 sorjegyzeke ne a hétfői, hanem a bekövetkezendő szne-tek előtti utolsó ülésre tüzessék ki.

Tisza Kálmán miniszterelnök hozzájárul Madarász indítványához; mire a többség elfogadja az elnök javaslatát.

Ezzel az ülés délután 12 óra 50 perckor véget ért.

A főrendiház tegnapelőtti d. u. 1 1/2 órakor tartott ülésében Horváth Gyula képviselőházi jegyző átnyújtotta a dalya-vinkorci vasút kiépítéséről — és a berlini szerződés becsikelyezéséről szóló szentesített törvényzikket. — Kihirdetettnek.

Czirák János gr. bemutatja a hármast bizottság jelentését a mezőtur-szarvasi másodrendű vasút kiépítéséről, — a honvédelmi miniszterium számára építendő állam-épületről — és a tengeri kereskedelmi hajók lajstromozásáról szóló törvényjavaslatok tárgyában. A két első a hét órai délelőtti 11 órai ülés napirendjére tűzött; az utóbbi pedig azonnal tárgyalatván, észrevétlenül elfogadtatott. A jegyzőkönyv hitelesítésén, — az ülés 2 óra után véget ért.

BELFÖLD.

(Adakozás, Hangverseny, Homokai L. színtársulata.)

A brudbánya, 1879. márcz. 29.

Tekintetes szerkesztő ur!

Midőn becses lapja e hegyes bércek közzé is elhozta azon szomorú hírt, hogy Szeged és környéke a körlehetetlen vízártól elborított, rögtön minden oldalról nemzet-különbség nélkül megindultak a gyűjtések, azon nagy csapás enyhítésére, melylyel a szép alföld, Szeged és környéke sújta lett.

Honfitársaink ily súlyos helyzetével és végső szükségleteikkel szemben, első sorban is derék polgármesterünk hazafias felhívása érdemel megemlést, mely úgy látszik nem volt pusztában elhangzó szó derék polgártársaink között, mert mintegy 150 főt iratott alá.

Az emberi szeretetnek ép ily nyilvánítását adá a helybeli — jőre és nemestőrekről — műkedvelő közönség, midőn Szeged és környéke fel-sorolási márcz. 29-én a helybeli „Román nő-höz” címzett sörösarnok helyiségében hangversenyt rendezett következő műsorozattal:

1-ör „C. Kápolna” Kreutzertől, előadva az énekkar által.

2-ör „Észak osilaga” zongorára Pachertől, előadva Tabakovits Irén k. a. által.

3-ör „Pókainé” Gyulai Páltól, szavalja Szed-erjesi Ilona k. a.

4-er „A rózsá” magándal, zongorakísérettel (neki Knesch Gizella k. a.

5-ör „Szaturnus éji álom” zongorára Sidney E.-től, előadja Pálffy Berta k. a.

6-ör „Hej vidám” éneki az énekkar.

7-er „Szózat és Hymnus” zongorára Liszt F.-től, előadja Knesch Gizella k. a.

8-ör „A legszebb szemek” kettős dal, zongora kísérettel előadják Mikó Mathild és Szed-erjesi Ilona k. a.

9-er „Bucsu” Eötvös J.-től, szavalja Pálffy Gizella k. a.

10-er „La favorite de Vienna” fuvalára, zongora kísérettel előadják Mikó Dezső ur és Mikó Mathild k. a.

11-er „Nem gondolok a világon senkire” népdal, előadva az énekkar által.

12-er „Rákóczi Induló”, négy kézre zongorán előadják Tabakovits Irén és Pálffy Berta kisasszonyok.

E hangverseny lefolyásáról nem szándékom kritikát írni, hanem ez alkalommal — jótékony cél tekintetéből — még sem tehetem, hogy meg ne emlitem Mikó Matild, Knesch Gizella, Diószeghi Lina, Diószeghy N. Rákóczy Róza, Szed-erjesi Ilona, Tabakovits Irén, Pálffy Berta és Gizella kisasszonyokat, kik e téren mint kezdő műkedvelők működtek, szép hangjuk és játékokkal, midőn az est kedvezője lett, egy szóval az őszes műkedvelők dicsérettel oldották meg azon eszmét, hogy nem az elmaradás, hanem a folytonos haladás zászlóját lobogtatni vannak hivatala.

Általában a hangverseny mind anyagi, mind szellemi tekintetben, igen szépen sikerültnek mondható, mert beleszámitva Képes Lila k. a. által készített fali kosarak kiadásából befolyt 24 forintot, mintegy 110 főt jövedelmet juttatott a jótékony célra.

Végül tudatom t. szerkesztő urral, hogy társadalmi életünk egyhanguságát, néhány nap óta Homokai László 21 tagból álló színtársulata igyekszik életkíteni, s hogy miként felelnek meg vidéki nemzeti színészettünknek, arról máskor többet, addig is sok szerencsét!

r. l.

(Hangverseny a szegediek javára.)

Nagy-Enyed, 1879. márcz. 30.

Szerkesztő ur!

Ugy hallgatunk Szeged veszedelme óta, mint ha Enyed meg se indult volna a balsors miatt, mely hazánk rúdját oly rettentően sújtá, holott pedig az első vész híre nálunk is megmozdult minden tenni akaró erő. Hozzá kezdettünk mi is az adakozáshoz s minden, még a vész tudata előtt saját javunkra tervezett jótékony előadások, a nyomor enyhítésére lőnek azonnal fordítva.

A márcz. 18-ra hirdetett hangverseny, mely a csinos egyet könyvtára javára lett volna fordítandó, azonnal átadott Szeged javára. E jóté-

kony s valóban élvezetes estét az enyedi önképző-kör jeles tagjainak köszönhetjük, kik minden jótékony cél elmozdítani készek. Ki kell emelnünk különösen Krismanics Vilmosné urhölgyet, ki a „Várteremben” című darabban Margitot oly ügyes árnyalattal tüntet elénk, Winkler J. urral együtt, ki Csegei szerepét játssza. Vincze Dániel urhölgyet, ki valóban ragyogó zongorajátékával ez alkalommal is leköti a hallgatóság figyelmét az általa előadott Liszt két darabjában. Liszt Tarantellóját nem csak technikai ügyességgel, de jól átérzve is mutatá be a tapsban kitűnő szép közönségnek; a Wallace által átírt Paganini „Boszorkánytánc”-a is, melyet négy kézre Lőrök Zelma k. asszonnyal adott elő, valódi élvezetet nyújtott, nemkülönben a nagy mester Liszt által írt „Magyar rhapszódia” is Vinczené urhölgy, ki már több éveket át gyönyörködteti az enyedi közönséget ügyes zongorajátékával ez uttal is kiérdemlé a méltó elismerést.

Jóra való ifjúságunk se maradt bátra a jótékony cél elmozdításában, jól sikerült táncocsal összekötött hangverseny szép eredményt is mutatott fel. A változatos műsor, mely 10 számmal volt beosztva, élvezetet nyújtott. A theol. ifjúság dalkara Vinczi Domokos ur vezetése alatt kitűnőleg működött. A szőpne is kitett újból magáért, Vincziné urhölgy jeles zongorajátékának köszönhetjük, hogy a zene nagymesterének Lisztnek újból egyik magyar rhapsodiáját hallhattuk, melyet az élvező közönségnek meg kellett még egy darabbal szereznie. Krismanicsné urhölgy alkalomzerű szavazata Vörösmartti „Árvizi hajósa” a hallgatóságot mély csendre készítette; Vajna M. és Veres M. k. asszonyok kettős dalaik szép hangzó tanuszkodnak. Orbán G. ur a Petőfi „táblarajának” szavazata által megmutatá, hogy nemcsak szavaló, de ügyes előadó is. A Zeyda ur vezetése alatti hatos is dicsőretekkel megállta helyét.

Közönség a főtanodai ifjúságnak ez élvezetes estélyért, meg is érdemelték, hogy ily jótékony cél elmozdítása után, annyi jóakaratu törekvő mellett az elvárásolt ütopadok helyéig felejték és felejtessék azon lázó benyomást, melyet mindnyájunk szívében a Tiszavidéknek pusztulása okozott, a nemes ifjúság is gratulálhat magának, mert szép közönséget tudott összeválasztani a valóban élvezetes jótékony estélyre.

Bodor A.

(Jótékony célú műkedvelői előadás.)

Deés, 1879. márcz. 31.

A Szeged városát élt borzasztó szerencsétlenség óriási jajsza városunkban is a részvét és könyörület nemes érzelmét ébresztette fel, s a mellette, hogy adakozások után majdnem 1000 főt gyűlt össze, a minden szép és nemesért lelkesülni tudó helybeli állandó műkedvelő társulat igazgató választmányja is 3 egymásután előadandó színdarabnak befolyó tiszta jövedelmét ajánlotta fel a károsultak javára.

A tegnap este adatott elő Szigligetinek, Üldözött honvát” című drámája, ez lévén a három előadandó színdarab közül előadásra elsőnek kitéve. Az előadás általában jól folyt le. A cím-szeretpet Halasy Béla játszotta, s mint legelső fel-lépését, csak dicsérnünk lehet, s játéka különösen a 4-ik felvonásban, sürű tapsokra ragadta a közönséget, Pongráczné (Irén) szerepét művészileg exequálta, s Török Árpáddal együtt, ki mellesleg legyen mondva, nagyon elegáns gróf volt, megérdemelt ovatókban részesültek. Kedves színpadi jelenség volt a szintén először fellépő Batosi Kata k. a. (Évi), áde hangja, s helyes hanghordozása által teljesen elragadt s végtelenül sajnáljuk, hogy a k. a. nemskára eltávozik körünk-ből, s így nem lesz alkalmunk művészi tehetséget nagyobb szabású szerepekben is bámulhatni. Kászonyi Jenő mint „uj tag, színpadi otthonosságával megjelölt, nem különben Nagy Lila k. a. is jó nagyné volt, s helyes játékát csak dicsérnünk lehet. Eisenlohr s Nagy Lajos szokott humorukkal kifárasztották a tapsolni szerető közönséget, Pánczél Irma k. a. Bartos stb. mind egyenként derekasan játszottak, s fogadják elismerésünket, s a szegediek nevében hálánkat a közre-működésért. A műkedvelői zeneosztály derék karagykur Hook János vezetése alatt tüzről pattant táncdarabokkal mulattatta felvonások közben a közönséget. Megemlítendő végre, hogy a harmadik felvonás után a színpadon egy takarékos sorsoltatott ki a „szegediek javára”, melyet Regina nével Ott-faludi János helybeli mérnök nyert el.

B-r J-s.

Tenyész bikák és ménék tartásáról szóló szabályrendelet

Szebenmegye községei részére.

I.

A tenyész állatok tartására vonatkozó jogok és kötelek.

1. §. Minden község avagy tenyész-állat tartása céljából összeállított társulat, köteles annyi tenyész-állatot tartani, hogy 60—80 tehén vagy üszőre egy-egy bika jusson.

Lőtenyésztési községekben 25—40 tenyész-képes kanczára egy mén lesz tartandó.

2. §. Azon községekben, a melyekben magánzók vagy társulatok által a tenyész-bikák tartása nem az 1. §-ban megírt arányban eszközöl-tetnek, kötelessége a községnek arról gondoskodni, hogy a tenyész-állatok számára hoz képest ele-

gendő és a célnak megfelelő bikák vagy ménék szereztesse.

3. §. A tenyész-bika vagy mén beszerzése s tartására szükséges költség, ha ez irányban a községben már másféle jövedelmi forrásból, vagy a hágatásért fizetendő díjakból fedezve nem lenne, vagy ha e célra más megállapodás a köz-ségben létre nem jött volna, azok a tenyész-állatok mennyisége arányában a tulajdonosokra kiro-vandó rovatul utján lesznek behajtatandók.

A tenyész-bika vagy mén után befolyó jövedelemben is ugyanazon arányban osztoznak a tulajdonosok.

4. §. Községek által tartott tenyész állatok, az állat tenyésztő bizottságnak megvizsgálásáig vetett bemutatandók, és e célra csak ép, egészséges és erőteljes állatok használhatók.

A tenyésztésre alkalmatlannak talált ménék és bikák azonnal kiherélendők, vagy teljesleg mellőzendők.

5. §. A ki egy tenyész-bikát vagy mént az előírt vizsgálat elkerülésével, idegen marhák fedeztetésére, vagy szintén oly község is, mely ilyen valamely bikát vagy mént használni enged, 10—50 forintig terjedhető pénzbírságban marasz-talandó el.

6. §. A tenyész-állatok napjában csak két-szer bocsátandók fedeztetésre; szokások utópróba fedeztetés, úgy szintén a bikáknak tehennel közös legelőkre való kihajtatása lehetőleg elkerü-lendő. A tenyész-állatok kimelés tekintetéből, a legelőkön kint levő csordákkal időnként elkülönítendők. Két vagy három éves mén csikók, vala-mint a bikák, vagy ménék a közös csordákban ki-rekesztendők Tenyész-képtelen tehennék vagy kanczák, úgy szintén u. n. tükü fölmének a tenyész-képesekkel egy legelőn nem türendők.

A mén és kancza csikók, a melyek két éven felüliek, a legelőkön elkülönítve tartandók, úgy hogy például a méncsikók a borjú csordába, és a kancza csikók a tehén csordákban tartandók.

A tenyészettől kirekesztett kanczák két há-tulso czombjaikon egy (M betűs jelző bélyeggel látandók el.

7. §. A kire egy községi tenyész-állat tar-tása bízva van, köteles a fedeztetésekről egy há-gatás nyilvántartási szelvényét lajstromoztatni, a melyben az állat és annak tulajdonosa és a meg-történt fedeztetés bevezetendő; az azonos szelvény pedig a fedezett állat tulajdonosának kiszolgáltatandó.

Ezen fedeztetési lajstrom, minden állat tulaj-donosnak, valamint a kerületi állat-tenyész bizott-ságnak is kívánatára áttekintés végett bemuta-tandó.

A hágatási lajstromok az arra alkalmas egyén által, kit esetleg a szolgabíró jelel ki, lesznek ve-zetendők.

II.

Az állat tenyész-bizottságokról.

8. §. Az állattenyésztés emelése céljából a megyében ezen szabályrendelet kerestitül vite-lének felügyelete tekintetéből a következő bizott-ságok állítatnak fel:

1. A megyei állattenyésztési-bizottság, és

2. . . . kerületi állattenyésztési-bizottság.

A megyei állattenyésztési-bizottság hatá-s-körébe tartozik a megyei lőtenyésztési-bizottsági te-endő is.

I. A megyei állattenyésztési-bizottság áll:

a) a . . . szolgabíróból

b) a megyei állatorvosból

c) a megyei közgyűlés által saját kebeléből, amegyei tisztújítás idejéhez kötött tartamra választott 12 tagból.

Ezen bizottság saját kebeléből választja meg elnökét, helyettes elnökét és jegyzőjét.

II. A kerületi állat tenyésztési bizottságok ál-lanak:

a) a járási szolgabíróból mint elnököl;

b) a járási állatorvosból mint tollvivőből;

c) Az 1-ső pont c betűje alatt jelzett módon választott négy tagból.

d) az egyes községekben való működése al-kalmával ezen bizottság tanácskozáisa bevonandó az illető községi előjáró, továbbá egy a szolga-bíró és egy a község képviselői testülete által kijelölendő értelmesebb községi állattenyésztő is.

9. §. Az állattenyésztési kerület a szolga-bírói járás területével azonos.

10. §. A kerületi állattenyésztési bizottsá-gok évenként január havától legfeljebb márczius hó végéig össze kell hogy írják a területükben levő, összes a tenyésztésre alkalmas tehennéket és kanczákat, ugyintén a tenyész bikák és ménék létszámát fel kell hogy vegyék, mire névze a köz-ségi előjárók egy e végre szerkesztett (állat le-írás) nyomtatványon készített kimutatást kell hogy előterjesszenek.

Ezen kimutatások átvétele után a kerületi állattenyésztési bizottság készált a kerülethez tar-tozó helységekre — és személt alá veszi a tenyész-tésre használandó bikákat és ménéket.

Jogában áll a kerületi állattenyésztési bi-zottságnak a fenn jelzett kimutatások felülvizsgá-lata céljából az illető helységekre kiszállani — és azok helyes felvétele felől személyes meggyőző-dést szerezni — esetleges hibás felvételeket pedig helyreigazítani.

11. §. Ezen kimutatások alapján és tekin-tettel a tenyész-állatok elhelyezésére a kerületi ál-lattenyésztési bizottság arra kell hogy ügyeljen, hogy az 1. §-al megállított arányban legyen a tenyész-bikák és ménék száma is felosztva.

12. §. A községi használatra szánt tenyész-állatok u. n. a megyei állattenyésztési bizottság által a járáskor főbb helyein az erre meghatá-rozott napokon előlegesen megvizsgálandók az iránt, hogy megvásárlandók, használatba veendőek avagy használaton kívül helyezendők lesznek-e?

13. §. A tenyészítésre szánt bikák vagy mén-eknek a tenyészítésre való alkalmasságát felett a kerületi állattenyésztési bizottság szótöbbséggel határoz.

A tenyész-állattulajdonosoknak erről bizonyít-ványt állítandó ki; a tenyészítésre alkalmasoknak talált állatokról pedig egy nyilvántartási jegyzék vezetendő, melyben a tenyész-állatok elhelyezése is megjelöltetik; a mi az illető fedeztetési körben köz-hírré teendő.

Azon tulajdonosoktól, kiknek tenyész állatai a tenyészítésre — időközben — alkalmatlannak vá-ltak, a tenyészítésre képességről kiállított bizonyít-ványok visszaveendő (4. §.)

14. §. Ha a régi tenyész-bika vagy mén hasznavehetetlensége — vagy más okból — új-tenyész-állat szerezetik be, erről használatba vétele előtt legalább 8 nappal a kerületi állattenyésztési bizottsághoz a szükséges vizsgálat eszközése cél-jából jelentés teendő.

15. §. A kerületi állattenyésztési bizottság hatáskörébe tartozik még továbbá a kerülethez tartozó községekben a marhadállományok egész-ségi tekintetéből való megvizsgálata, ugyintén kö-telme az állattulajdonosokat oktatni, az észlelt hiá-nyokat és visszaéléseket az állattartás és tenyészítés körül beszüntetni, a kölesönös állat-biztosító társu-latok életbeléptetését indítványozni és előmozdítani, egy szóval a gazdaságra vonatkozó észlelt javi tásokkal a lakosságot megismertetni.

16. §. A községi előjárók és bizalmi férfiak kötelessége a tenyész-állatok gondozását felügyel-ni s az azok körül észlelt hiányokat beszüntetni. Kötelességük arra is ügyelni, hogy a tenyész-ál-latok tartása s gondozása csak oly egyénekre le-gyen bízva, a kik arra alkalmasak és ahoz érte-nek. A tartás és gondozásért — előre kikötött — átalány lesz fizetendő. Községi előjárók és a köz-ség vagyonát kezelők a tenyész állatok tartásától ki vannak zárva.

A tenyész-állatok terjedelmes világos és szellőztethető meleg istállókban helyezendők el, és a hol több állat helyeztetik el egy istállóban — mindegyiknek egy, legalább 1.70/100 meter széles állás rendezendő be.

A tenyész-állatok kellő takarításban és ki-méletes bánásmódban részesítendők.

A tisztaság és gondozásra kiváló nyeltem fordítandó.

Takarmány és zab mindög elegendő meny-nyiségben legyen a tenyész-állatok rendelkezésére. A ménnek naponta legalább 4 kiló zabot — fede-zés ideje vagy gyenge legelő mellett — még töb-bet is kell hogy kapjanak.

Alomról mindög kellően gondoskodni kell. A tenyész-állatokat reggelként kihajtás előtt rendesen meg kell etetni, kedvezőtlen időjárás-kor pedig istállón tartandók, és csak is a jó idő bé-álltával hajtatandók újból legelőre.

Istállózásnál arról kell gondoskodni, hogy a tenyész-állatok minden másodnap legalább két órát a szabadban legyenek.

17. §. Ha a tenyész-állatok tartásának köny-nyítése céljából, nyilvános pénzalapokból, díjazá-sok vagy segélyezések tűzettek ki, az állattenyész-tési bizottságoknak a személt alá vett állat elő-nyeit és a szükségletet kell figyelembe vennie, s ezek alapján a jutalmaztatás iránti előterjesztést megtennie.

18. §. Az állattenyésztési bizottság azon tag-jai, a kik már uti átalánnyal nem lennének el-látva, lakhelyükön kívül eső helységekre tett hi-vatalos utazásokért, az utazási költségek beszámí-tásával összesen csak 2 f, a megyei állattenyész-tési bizottság tagjai ellenben 4 f, napidíjt kapnak a megyei állattenyész pénzalapból

19. §. A kerületi állattenyésztési bizottság évenként május havában eszközöndő körutazása-ikról a megyei állattenyész bizottsághoz tüzetes jelentést tartoznak betérjesztetni, a melyben minden felmerült tapasztalataikat, észlelt hiányokat, viz-száléseket, azok elhárítására s orvoslatára célzó indítványokat bele kell hogy foglalják. A megyei állattenyésztési bizottság pedig ezek nyomán ösz-szesített jelentést terjeszt be a törvényhatósági bi-zottsághoz.

Ezen szabályrendeletben foglalt büntetéseket a közigazgatási hivatal (szolgabíró) mondja ki s hajtja végre.

Pénzbírságok a megyei állat-tenyésztési pénz-alapba folynak be.

A büntetési eljárás soha sem indítható meg hivatalból, csak is azon esetben, ha az állat te-nyészítési bizottság annak megindítását indítvá-nyozza.

21. §. Ezen szabályrendelet kivételével az alispán bizatik meg.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. ápr. 1.

— A nemzet hazafiságához

és emberbaráti szeretetéhez folyamodunk itt ujjalag szerencsétlen alföldi testvéreink érde-kében. A király, a legelső magyar ember könnyei lehetnek, hogy könnyre ne fakassza e hon minden gyermekét s a fájdalom, mely-

ben ő vele egy világ osztozik, ne nyíljalon a magyar ember szíve mélyébe. Az anyát, ki ölelve gyermekeit élve temettetett a hal-lámok köz, nem támaszja éltre a részvét, de a kiknek egy élet keresménye pusztult el s keserűbbé lett számára az élet, mint a hal-lál, a nemzeti és emberbaráti szeretetnek kell letérülni könnyeit. Külföld megindító módon fejezte ki részvétét a szerencsétlen ide-genek iránt, legyen a nemzet könyörületet saját vére iránt.

— A trónörökös nemes tette. A „P. Li.” a következő esetet beszéli el Rudolf trón-örökösről. Ő fensége a napokban meglátogatta a prágai helyőrség egyik századosát, kinek gyerme-kénél ő fensége a keresztapáságot viselte s kinek gazdag régiséggyűjtemény volt lakásán. A trón-örökös nagy érdeklődéssel nézte e gyűjteményt, feltűnt azonban egytál a százados nyomott ban-galata. Kérdőzködésére, hosszas vonakodás után végre megvallotta a százados, hogy a becses da-rabok, melyekben a trónörökös oly nagy élvezet-tel talál, már holnap egy uzsorás veszi birtok-bába, mint zálogtárgyakat. A trónörökös meg-tudta az uzsorás nevét megnyugtatóván a százados, visszatért palotájába. Másnap azután megjelent Drucker ismert uzsorás a trónörökös főudvarmes-teri hivatalában s 600 f, átvétele után viszi-ada a szorongatott százados zálogozdóulját. De a trónörökös mást is tett ezalatt. Értekezett Philip-povics tábornoksággal egyet, hogy mint lehetne a tiszti kart az uzsora ellen védelmezni. Az ered-mény az lett, hogy a főparancsnokság felhívta az összes csapatokat, hogy az uzsorások zsarolásait jelentésk fől a főhadparancsnokságnál, mely azután a rendőrségnél fog e tárgyban eljárni.

— Kevés olvasója a lapoknak ismeri azon ritka élvezeteket, mikben például egy szer-kesztőnek balsorsa részesülni akkor, midőn a ki-nyomott kész lapot a kezébe veszi. Pikáns egy időtöltés az, a mikor végig tekintve a magmáit-hatatlannal kinyomott megörökített sorokon például azt látja, hogy két belföldi levelét a metrompás, („metteur en pages”) ki a lappal szemben a földi gondviselés, összekavarja, mint a kulimászt s a hol a vidéki tudósító lelkesülve szól valamely vidéki csalogány hangjáról, a nyomdai mindenba-tóság ezen ünlengéseket a marhatenyésztésről szó-ló cikkek egyes részeivel egészíti ki vagy a mi-kor hét részének szomorú sorsa van leírva s utána két szerelmes öngyilkossága következik, tetszik a kedélyes szedőnek a két szerelmezt hét ra emelni s a hót halottat kettőre szállítani le, vagy pedig a mikor Gyarmathy Zsigáné ő ngsa szíves egy kis rajtot küldeni nekünk a b-hunyadi hangversenyről, a jó szedő, a ki sehog- sem akarja elárulni a világ előtt, hogy a tiat ember szerkesztőnek lapját néhány nő munkatárs is meg szokta tisztelni szíves dolgozataival, fogja magát, mint a hogy ez tegnap történt s ő ngsa helyett kedves férjét, mint legjobbosabb képviselő-jét szedi a cikkek alá. Az ilyesmi pedig minálunk napirenden van s basztalan közdünk ellene, mint a szegedi árvíz ellen. Elképzelhető, hogy ily kö-rülmények között az a szerencsésebb szerkesztő, mint a miénk, kinek oly kevés az epéje, hogy nincs mi előtte.

— A sepsi-szentgyörgyi nőegylet ál-tal mult hó 26-án az árvízkarosultak javára ren-dezett hangverseny bevétele 256 f, volt. A jö-vedelem 215 f, s 5 kr. Ezen összeget, valamint a nőegylet egyes tagjai által gyűjtött adományokat és magán adakozásokat, 200 f, tot, tehát összesen 415 f, 75 krt a választmány közelebb tartott ülése határozata szerint felküldötte Potsa József háromszékmegei főispán urhoz további intézkedés végett.

— Brassóban valóban dühöng a folts ha-gy-máz s mint epidemikus betegség, veszélyes alakot ö-lött. Eddig megbalt 5 ember és 4 gyógykezelés alatt áll.

— Tisza Kálmán kormányelnök urnál tegnapelőtti volt nem rég született fiának keresz-telése. Keresztapa a miniszterelnök öccse Tisza Lajos volt. A kis fia a keresztisgben Lajos nevet kapott.

— Muszka pyramis. Épen m. hó 31-én volt tíz éve, hogy a muszka ál — hazánkban tett hadjárata emlékre — Brassóban emelt py-ramis összeomlott, 1869. márczius 31-én mindon erőszakos befolyás nélkül történt meg a nevezetes (?) szerencsétlenség.

— A miniszterelnök mint recruta. Marsó József arról értesíti A. Hirnapot, hogy Tisza Kálmán, minután a Miklós orosz csár nevét viselő IX. számú huszárezredben szolgált, László bátyja a móri csatában huszonegy seb követke-zésben haresképtelenné lett, Marsóhoz, mint a ne-vezett ezred egyik századának parancsnokához — azzal a kérelemmel fordult, hogy századába vegye föl. — Minthogy azonban az akkor alig 18 éves ifjú testalkata annyira gyöngye volt, hogy hadi szolgálatra alkalmas nem lehetett, Marsó kényte-len volt kérelmét megtagadni.

— Márkos községében egy udvaron lakó három gazda (egy apa és két fia) marháik között a keleti marhavész megállapítottát. Az esetről az első jelentés a mult szardán d. e. érkezett, s más vasárnapon a járási szolgabíró, megyei főorvos és áll

mintegy 8000 ember van bolgár tisztek alatt központosítva. A melniki kerület nagyobb része forradalmak kezében van, Bresnicza, Vlahits, Gragesnicza, Belitza, Ivgurut, Kamenitza, Jelenitza, Ostova és Kurumka megerősített falvak képezik a fölkelők erősségét. Ezenkívül az egri palankai és karatovói kerületben is van némi haderejük Milaukovics ismert fölkelővezér alatt.

A képviselőház ülése.

— Márczius 31. —

Elnök Ghyczy. Jegyzők Molnár Aladár, Horváth Gyula.

A kormány részéről jelen voltak: Tisza, Bedekovics br., Szapáry gróf, Kemény báró, Péchy, Pauler, Trefort miniszterek.

Elnök kérvényeket mutat be.

Nyáry Gyula báró, a főrendiház jegyzője, áthozza a főrendek által letárgyalt törvényjavaslatokat.

Hegedűs Sándor a, pénzügyi bizottság elnöke a bizottság által tárgyalt pénzügyi törvényjavaslatot az állami költségvetés tárgyában.

György Endre előadó bemutatja a romániai csatlakozásról szóló, a közlekedési és pénzügyi bizottságok által tárgyalt törvényjavaslatot, mely Tisza Kálmán miniszterelnök indítványára, a budgettörvényjavaslat után nyomban fog tárgyalatni.

Trefort miniszter válaszol Csátár interpellációjára a német-kéri egyetemi birtok eladásá tárgyában. Ott nem 500, hanem csak 321 hold erdő fája adatott el, nem 22,000, hanem 25,600 forintért. Egyébként azt is tudni kell, hogy amaz erdő igen silány volt, fája görbe, mert az erdő legelőnek használták. Az eladás nyilvános offertek útján történt. A legtöbbet ajánló Deutsch 22,000 frtot ígért, de szóló ezt keveselte s új offer iratván, legtöbbet ajánlott ismét Deutsch, 25,600 frtot. Kötelessége volt tehát neki adni. Hogy aztán mit csinált Deutsch az erdővel, mennyi fát adott el, hogy adta ki a kiirtott földet, ez nem tartoztatik hozzá, sem a parlamenthez. Arról szó sincs, hogy e kikötött három év után újabb három évre ingyen megkapta volna Deutsch az irtásföldet. Szó van arról, hogy három év alatt az irtás nem végeztetvén be, két évre 1500 frtért bérbe kiadta neki szőlő.

Ez a tényállás, és nem az, amit Csátár előadott.

Csátár ragaszkodik állításaihoz, a míg a ház egy három tagu bizottságot ki nem küld, mely dönteni fog. Mert tény az, hogy Deutsch 600 öl fát vágatott ki s eladta 72000 frtért, így hát az állam megkárosodása világos.

Trefort miniszter kijelenti, hogy nem ügizagolásul, de csak hogy a képviselőház némely tagjait meggyőzze arról, kinek az adatai helyesek, a szóban forgó erdőeladás és bérlet szerződését, megtekinthetős végett a ház irodájában le fogja tenni.

A ház tudomásul veszi a választ. Ezzel az ülés véget ért.

A főrendiház tegnapelőtt d. e. 11 órakor tartott ülésében tárgyalás alá vette a honvédelmi miniszterium részére emelendő épületről szóló törvényjavaslatot. Andrássy Aladár gr. megnyug-

tatást kíván aziránt, hogy az építésnél a kellő takarékoság sem előtt fog tartatni. Feb. 17. v. á. államtitkárnak ez irányban adott megnyugtató felvilágosítása és Cziráky János gr. rövid megjegyzése után a ház a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteire nézve változatlanul elfogadta.

Tárgyalás alá vétetett ezután a mező-társzavasi másodrendű vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslat, mely Cziráky János gróf és Péchy Tamás miniszter rövid felszólalása után szintén mind általánosságban, mind részleteire nézve változatlanul elfogadtatott.

Végül Sztáray Antal gr. rövid indoklás után a következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez:

Van-e tudomása a pénzügyminiszter urnak a felől, hogy az országos katastrális munkálatok véghezviteléhez kiküldött kormányközlegek a törvény szelleme ellenére a megye által e végre választott bizottságokat tökéletesen mellőzik, ezek felszólítására elutasítólág válaszolnak és minden alkotmányos forma mellőzésével a katastrális becsléseket tisztán közlegek által helyenkint a legigazságtalanabb módon hajtják végre, így pl. már a második helyszínelést is, a megyei küldöttség hozzájárulása nélkül kezdték meg, az érdekelteknek ezáltal felfolyamodási eljárásokat felelt megnehezítvén, azt majdnem lehetetlenné tévén? Kérdem, ha mindezekről van tudomása, miféle intézkedéseket szándékozik e tekintetben érvényesíteni?

Az interpelláció közöltetik a pénzügyminiszterrel.

A mai ülés jegyzőkönyvének bitelésítése után az ülés 12 órakor véget ért.

A magyar delegatio zárulása

— márczius 31-én. —

Elnök: T. országos bizottság! Az országos bizottság tárgyalás alá vevén a közös külügyminiszteriumnak 1879. évi rendkívüli kiadások 2-ik címéhez kért póthitelre és a közös hadügyminiszterium 1869/9. évi rendkívüli kiadásokra vonatkozó előterjesztéseket, kimondotta, hogy ezek szentesítés alá csak akkor terjesztessenek, ha a berlini szerződés iránt az országgyűlés megállapodásra jutott. Ez megtörténvén, a határozatok legfelsőbb jóváhagyás alá terjesztettek, s onnan visszazárkvezén, ezeknek kihirdetése végett voltam bátor az országos bizottság tagjait a mai ülésre összehívni.

Orczy Béla b. a külügyminiszter képviselője: T. országos bizottság! Ó császári és apostoli királyi Felsége az országos bizottságoknak utolsó üléseiben hozott meggyező határozatait legkegyelmesebben jóváhagyta és megerősítette.

Van szerencsém ezeket a szokásos kihirdetés végett ezennel tiszteletteljesen átnyújtani.

Legkegyelmesebb uram egyszersmind megahagyni méltóztatott, hogy a t. orsz. bizottságnek oly nehéz viszonyok közt tanusított hazafias belátásaért és áldoratkészségeért, fejedelmi halálját és elismerését kifejezsem.

Igen megtisztelve érzem magamat, hogy ezen legfelsőbb megbízásnak eleget tehettem, bátor vagyok egyuttal a közös miniszterium nevében is, őszinte és mélyen érzett köszönetet kimondani a tiszt. bizottságnek közreműködéséért és támogatásáért, melyet ez alkalommal is, iránta tanusítani méltóztatott. (Éljenzés.)

„füres fejek nyomoru menedékének“, a ki a termézetet sem tudja elhítni, ne fogjon kivételre; a ki nem képes kiengesztelni, az ne merjen sérteni; a ki nem költő, az ne nyuljon erkölcsileg kényes tárgyakhoz, mert csak bosszantani fog.

Az általánosságok útján a jelentés bemutatja azt a három tragédiát: „Zrinyi Péter“, „Boris czár“ és „Catilina“ címűeket, melyeket a bíráló bizottság megemlékezésre méltóknak talál.

Zrinyi Péter kétségkívül tanult és tehetséges író hibás munkája. A szorgalmas historiai buvárlata, melylyel Wesselenyi-liga katasztróphájának részleteit tanulmányozta, érdeme és hátránya. A mily kevéssé készen adja tragikus hősnak a historia Zrinyit, ép úgy mutatja be ő. Nevezetességét inkább halálának, mint életének köszöni. Az egész darab cselekményétől bajos kitálalni, voltaképen micsoda Zrinyi sorsának tragikai motívuma, ha csak naiv hite nem a jus resistendi gyakorlati érvényében. Az egész darabban mit sem tesz azonkívül, hogy belemegy a halál torkába. Az eszme, mely vezeti, a ezél, melyfelé tör, ép oly határozatlan, mint egész jelleme, mely sem forralkalmi, sem loyális, sem nagyravágó, sem önmérséklő. Híszékenységeinek áldozata, s egy cselzővénynék, melynek szálai csak látszólag szövődnek előtűnk, valóságilag pedig kívül futnak a darabon. Van azonban egy-két jól írt jelenet is, minő a női büszkeség kitörése Zrinyinében, minőn oly tévedést vesz magárai melyben nem volt része; Vitnyédi halála; Spankau bevonulása Csák-tornyára s az apácák borzalmas megjelenése a németujhelyi börtönben. Néha élénkebben folyó, máskor ismét elbágyadó dialogjai fölvetnek egy-egy költői vonást, fordulatot, képet; de nyelvé épen nem tisztá. Ilyeneket is találunk benne, melyek kimentésére már a jellemzetesség nem elég:

Dosztig lakik majd Montecuccoli.

Vagy Julia őrlőngései közt:

Ah te tudhatod,

Mi a bajom, mi az én nyavalyám!

Elnök: T. országos bizottság! Ó Felsége nek legkegyelmesebb elismerése hódoló tisztelettel tudomásul vétetik, és úgy hiszem, felhatalmazva érezhetem magamat az országos bizottság által arra, hogy ő nagyméltóságának a miniszterium nevében tett nyilatkozatára válaszólag az országos bizottság nevében köszönetünket fejezzem ki azon előzékenységgért, melylyel a t. közös miniszter urnak és közlegek az országos bizottságnek felvilágosításokat, adatokat készségesen szolgáltattak és ennélfogva a tanácskozással könnyítették. (Élénk helyeslés.)

A helybenhagyott határozatok ki fognak hirdettetni.

A kihirdetés után

Elnök: Az ő Felsége által legkegyelmesebben helybenhagyott, fölolvastott határozatokat ezennel kihirdetnek nyilvánitom.

T. országos bizottság! Az imént fölolvastott határozatok, egyetemben azokkal, melyek a múlt év végnapjaiban hirdettettek ki, képezik az országgyűlés jelen ülészakára a közös ügyek tárgyalása végett választott országos bizottság munkakodásának eredményét.

Nagy számokban nyilatkozik az; és azoknak megfelelő pénzösszegek előterjesztése nehéz bár, de kötelezőszerű feladata lesz immár a monárchia két felének.

Folyamatai ezen pénzösszegek nagy részben különösen pedig az imént fölolvastott határozatok által engedélyezettek, azon kötelezettségeknek, melyeket monfróchiánk a sokat említett berlini szerződés következtében déli határainkon tul magára vállalt.

Tárgyaltott ezen szerződés itt is, az országgyűlés két házában is; és nem csuda, ha szemben a vállalt súlyos terhekkel, szemben azon kérdésekkel, melyek monfróchiánk belsejében két új tartománynak megszálása által felmerülnek, és azon átalakulásokkal, melyek a Balkán-félszigeten végbementek, s a mint látszik, még mindig nem tekinthetők befejeztetteknek, — nem csuda, ha ezen szerződés és a kormány külpolitikája átalában, különbözőképen ítéltetett meg.

A feltétlen helyesléstől, az elkerülhetlenség meggyőződéséből merített megnyugvason, a következők fölötti aggodalmakon át, a határozott rosszallásig nyilvánultak a vélemények különböző árnyalatai.

De barmis eltérők lettek legyen és legyenek talán még most is a követett politika fölötti nézetek: a meghazudtoltatás félelme nélkül merem állítani, hogy a t. országos bizottság tagjai, ha nem is mindnyájan a meggyőződésben, de bizonyosan kivétel nélkül megegyeznek az óhajtatásban, hogy a követett politika, hogy a hozott vér- és pénzáldozatok áldos gyümölcseit teremjenek monarchiáknak, hogy alaptalanoknak bizonyuljanak a felmerült aggodalmak, téveseknek a helytelenítő ítéletek, hogy közös monarchiánk s abban szerzett hazánk fejlődése belsejében biztosítva, kifelé pedig legyen erős, hatalmas, szava tekintélyes tanácsában az európai népeknek, melyek épen most, midőn a Tisza áradásai oly súlyos csapást mértek hazánkra, oly fényes jeleket adják irántunk való rokonszenvűeknek. (Élénk tetszés.)

Nemcsak a velünk egy uralkodó alatt élő osztrák népekben, melyeket közelebről érint minden csapás, mely bennünk ér, de nyugot- és Dél-Európa minden népénél nyilvánul az, nyilvánul nemcsak szavakban, de napról napra teteme-sebb anyagi segélyben. (Tetszés.)

Boris czárban nagyobb messzszővő, de csekélyebb írói képesség mutatkozik. Szerzője az orosz történetnek azt a szakaszát dolgozza föl, melyből Puskin Borisz Godunoff-nak és Schiller az Áldemetrius-nak tárgyát merítették. A mese, bizonyos durva furlanggal van szőve. Mesterségesnek elég mesterséges, de indokolása nem mindig kielégítő. A jellemfestés is, hol igen vastagon ezi-nezett, hol elnagyolt. A dicitő rendkívüli tulterhelt és semmi költői színe. Itt-ott nyilatkozik némi erő benne, de esohasem új meglepő gondolatok. Nem épen száraz, de mintha már minden szava el lenne csépelve. Ahol érzelmes vagy elmés akar lenni, ott épen ügyefogyott. Catilina az lemeátró-mai ösezeseküvő életéből vette tárgyát. Mivelt ész, komoly tanulmány és nem ügyetlen írói kézmunkája. Múltán emelhetni ki benne sikerült korfost részleteket, minő a felforgató párt zagya elemeinek bemutatása az első felvonásban, s egy-két hatásosan combinált jelenetet, minő Fulvia és Curius találkozása Cicerónál, s Catilina száműzetése a Jupiter Stator templomában. De igazi tragikai fel-fogásnak nem sok nyoma van benne.

Catilina egyéniségének ép oly kevés realitása, tartalma, igazi sulya van, mint az eszmének, melyet állítólag képvisel. Pályája is, melyet megfűt, nem a tragikus hősöké. Neki voltaképen soha sincs alkalma belekapni a sorskerekébe, mindig csak az akarásnál marad. Tettekre már nem jut ideje, csak a terveknél könnytlen megállapodni, melyeknek aztán egyike a másik után dugába dül. Így egész élete nem egyéb a felállítások sorozatánál; mely egyáltalában nem tesz tragikus hatást. De a darabnak a legfőbb baja, még ezen kívül cselekményének kétféle szakadása. Az első mese Fulvia és Curius halálával s Catilina száműzetésével véget ér; a második Lentulusal kezdődik. S míg, szerencsétlenségre, az első sokkal jobb és érdekesebb a másodiknál. Különben sok fölölleg is csuszolt be azon a réven, hogy a kor állapotait, fesse. Catilinában minden tisztán van dolgozva, de lendület és költői erő hiány. A dicitő elég szabatos, nem áradozó; nem tulterhelt,

Nem lépem talán tul a korlátokat, melyek között e helyen mozognom szabad, ha innen is hangot adok ezen háláérzetnek, melylyel mindegyikünk a részvét ezen nyilatkozatait fogadja (Élénk helyeslés.) Én talán nem tévedek az ábrándok országába, ha ezen nyilatkozatokban is egyikét vélem láthatni azon időnként fel-feltűnő jeleknek, melyek arra mutatnak, hogy a mivelt és szabad népek valódi érdekeinek solidaritása mindinkább erősebb kötelékekkel fűzi azokat egymáshoz. (Tetszés.)

Ezen solidaritás, mely nem engedheti meg az európai népcsalád egyik tagjának tulságos elhatalmasodását, a másikkal elnyomatását, talán elégséges sulylyal birand, hogy a berlini szerződés alapján megkezdett mű békés uton való befejezését biztosítsa; biztosítsa számunkra is a békélt hosszabb időre, melyre annyira szükségünk van, hogy szárnyai alatt megkettőztetett erővel láthassunk belső bajaink orvoslásához, szellemi és anyagi erőnk fejlesztéséhez. (Tetszés.)

Erős támaszt és igyekezetünk bűsüges előmozdítójt fogjuk találni mindenkor felaegese uralkodónkban, kit a szegedi rémnapok — ha lehet még erősebb kötésekkal fűztek szívünkhez, kiből nem csak törvényes urunkat, királyunkat tiszteljük, hanem hazánk valódi atyját szeretjük, kit az ur isten hű népének javára éltesse! (A bizottság tagjai fölállanak és élénk éljeneket hangoztatnak.)

Schlauch Lőrincz szatmári püspök: Nehéz időben s nem csekély aggodalmak közt állt egybe a múlt év utolsó szaka felé a közös ügyek tárgyalásával megbízott országos bizottság. Rendkívüli eseményekkel szemben, a magas trón s a nemzetet mélyen érintő súlyos áldozatok követelményei előtt, a hazafiai lelkiismeretnek haborásai közzette nem egyszer a feladat megoldhatatlannak tetszett; de épen a magas trón iránti tántoríthatlan bűség s odaadás, a monarchiának nagyhatalmi tekintélye s azon öntudat, hogy a világeseményekben, valamint az államok utait s sorát egy magasabb erő szokta kijelölni, ugy nemzetünknek jövője is egy szerolt gondviselés kezei közt nyugszik, arra indították az országos bizottságot, hogy beható tanácskozmányaiban az ellentétes nézetek küzdelmeinek sokszor éles, de mindig méltóságáteljes hangjaival s fontos határozataival a hazafiai áldozatkészségnek s a nagyhatalmi követelményeknek színvonálára emelkedjék.

Hogy pedig a tanácskozmányok e méltóságteljes menetében nagyméltóságú elnökünk s alelnökünk bölcs vezetésének nem csekély része van, azt készségesen elismerik e tisztelt országos bizottság tagjai, s azért mindnyájunk érzelmeinek vélek kifejezést adhatni, a midőn köszönetünk kifejezése mellett azon szívbeli óhajnak adok kifejezést, miszerint az isteni gondviselés e bizottságnak elnökét s alelnökét még számos évekig éltesse. (Élénk éljenzés.)

Elnök: Viszonozva ő méltóságának hozzáam intézett kegyes szavait, a magam részéről is nyilvánítani kívánom hálámat azon szives támogatásért és jóakaratu gyengéd elnézéséért, melyben a t. országos bizottság engem részesiteni méltóztatott. Köszönetet mondok az egyes albizottságoknak és azok előadóinak, különösen pedig a jegyzői karnak, mely teendőit oly odaadással tel-

nem virágos; de e negatív előnye in tul kevés pozitív érdeme van.

Mind ezek alapján a bizottság — minthogy a pályaművek valamennyien a conceptió tisztasága, az alkotás biztonság s az előadás költősége tekintetében nagyon fogyatékosak s drámai, színi és nyelvi tekintetben becsesnek egyik sem mondható — a bíráló bizottságnak a döntő ülésen jelen volt négy tagja, — egyhangulag azt javasolja, hogy a kitűzött jutalom ez időn ne adassék ki.

A bizottság javaslata értelmében tehát a pályadíj most nem adatik ki, hanem az ujabban kitűzendő pályadíjhoz csatolattatik, ugy hogy a jövő Karácsonyi-díj 400 darab arany lesz.

Következik a folyó ügyek, és pedig 1) »A magyar általános biztosító társaság igazgatósága és választmányja elhatározta, hogy az általa előbb fölajánlott 500, illetve 200 frt, addig való kamatozását, míg az 10,000 frttá nem növekszik, nem várja be, hanem a tenebél módon fölajánlt 10,000 frtot az akadémia óhajához képest, most fizeti ki. A közgyűlés köszönettel tudomásul veszi. 2) Virányi Jánosné férje hátramaradt kéziratait ajánlja fel az akadémia nak megvétel végett. A III-dik osztályhoz tétetik át. 3) Kohut Sándor bécsi fő-rabbi kérvényét, melyben Aruh „completum“ című művének folytatására, ugyszintén Klein Mór kérvényét Páppáról, melyben »A tévelygő kutmutatója“ című művének folytatására segélyt kérnek az akadémia tól, az ülés az I. osztályhoz utasította. — 4) Szádeczky Lajos III. éves bölcsész kérvényét, melyben előadja, hogy cöljáljt a magyar történelemre vonatkozó szláv kutorforások kikutatása képezvén, a bécsi historiai seminariumot szeretné látogatni s ezért az akadémia pártfogását kéri egy állami ösztöndíj kieszakölésére. Ajánlót terjeszti a törtéelmi bizottság az akadémia elé; s így ennek részéről is intézkedés fog történni az ösztöndíj kieszakölése végett.

Ezzel az ülés 6 órakor véget ért.

jesitette, s az én feladatomat annyira könnyítette. (Éljenzés.)

Kérem méltóztassanak meghallgatni a mai ülésről szóló jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv hitelesítettik.

Elnök: Észrevétel nem törtétné, a jegyzőkönyv hitelesítettik. Ajánlvá magamat a t. országos bizottság tagjainak további szives hajlamaiba, az ülést berekesztom. (Élénk éljenzés.)

Szebenmegye járási állatorvosi állomások rendszerezítéséről szóló szabályrendelete.

1. §. Szebenmegye annyi állategészségügyi járásra oszlik, a hány szolgabírói járás van, határait a szolgabírói járással azonosok, ugy, hogy azáltal az egészségügyi járás ugyanazon községekből áll, mint a közigazgatási járás. Nagyobb megyei városok elkülönítve külön állategészségügyi járásokat képezvén, nevezett városoknak fenhagyatik joguk, hogy a fennforgó ügyet helyi szabályrendelet alkotása által intézzék el; mely szabályrendelet azonban csakis felsőbb helyről nyert jóváhagyás után lépik hatályba.

2. §. Minden állategészségügyi járás részére egy állatorvos, kinek székhelye a szolgabíróival a lehetőseggel ugyan egy helyt kell hogy legyen, alkalmazandó.

3. §. A járási állatorvosok a megyei állat-tenyésztő-pénz alapból 300 frt évi fizetést és 180 frt utálaltányt élveznek.

Ezért kötelesek:

1. A járásaikban eső háromvásárokon jelenlenni.

2. Minden 2 hónapban egyszer a járásaikhoz tartozó községeket beutazni s azok marhaállományait megvizsgálni.]

3. A marhaállományokat mindenkor megvizsgálni, midőn ez a közigazgatási hivatal részéről megrendeltetik, vagy pedig a községek azt a szolgabíró útján kéri, egyáltalában köteleességek minden a felsőbbség által megrendelt állategészségrendőri intézkedéseknek szigorú keresztlytelve felett őrkdöni.

4. §. A járási állatorvosok járulékaikat havi előleges részletekben élvezik.

5. §. Szabadságukban áll az állatorvosoknak kovács műhelyt tartani, és abban lovakat vasalni, vagy segédjeik által vasaltatni.

6. Cél szerű lesz oda hatni, hogy a járási állatorvosok, a községi kovácsokat a lovasalásban oktassák.

7. §. Beteg háziállatok gyógykezelését illetőleg, a mire a járási állatorvos kötelezen van, a megyei állatgyógy-bizottság egy oly árszabályzatot fog összeállítani, mely szerint a szegényebb sorsu állattulajdonosok is azon helyzetbe juthassanak, hogy háziállataikat gyógyíttathassák.

Fuvarberek is fenti árszabályzatban megállapítandók. Természetben kiszolgáltatott fuvar mellett előfogati díj nem számíthatatik fel.

8. §. Általános marhaszemlék alkalmával mindig előbb az állítólagos egészséges állatok vezetendők elő; ha az állatorvos beteg marhát vesz észre, annak behatóbb megvizsgálása mindig akkor eszközendő, a midőn már az egészségesek mind lettek vizsgálva. Ha ragályos betegségu állatok találtnak, az állatorvos a törvényben előírt eljárást követi; különben mindenkor a betegség vagy gyanus eset föl a községi előljáró és a tulajdonos is azonnal értesítendő.

9. §. A járási állatorvosi állomásokért való pályázati kérvények, ezen szabályrendeletek jóváhagyása után, azonnal a megyei bizottsághoz adandók be, azokban kimutatandó lévén a pályázó egyén részéről, hogy az osztrák-magyarországi állatgyógyászati tanintézetben végezte tanulmányait, azon kívül erkölcsi magaviseletéről kellő bizonyítványokat kell bemutatnia és főleg arról, hogy a lovasalásban kielégítő jártassággal bir.

10. §. A járási állatorvosok az alispánnak és a járási szolgabíráknak vannak alárendelve.

11. §. Az állatorvosok a törvényhatósági közgyűlés által élethossziglanra választatnak.

12. §. A fennálló törvények, szabályrendeletek és felsőbb rendeletek alapján, a megyei bizottság egy egészségügyi utasítást fog az állatorvosok részére kiadni, mely közhírre fog tétetni.

13. §. Ezen szabályrendelet keresztlyvitelével, a mint az jogérvény emelkedett, a megye alispánja bizatik meg.

Irodalom és művészet.

— Nilsson Krisztina eddig nem akart Németországban énekelni, mert ez sértette volna férjének nemzeti érzületét, a ki francia, még pedig párisi. Ugyálszik azonban, hogy Nilsson nézelei megváltoztak, mert ajánlatot tett a berlini udvari színháznak egy vendégszereplésre, minden este csak 5000 frankot köve ki magának. A színház intendanturja visszautasította ajánlatát.

— Hangverseny Párisban a szegediak javára. Gróf Beut párisi osztrák-magyar nagykövet termeiben f. hó 29-én volt az első matiné a szegediek javára. Rendkívül válogatott és igen számos közönség gyűlt össze. A magasabb állami tisztviselőket a szenátus ülése tartotta távol. De a miniszterek nejei majdnem mind jelen voltak. A diplomácia részéről számosan jöttek el, többek közt a pápai nuncius, az olasz nagykövet, a perzsa és a chinai követek. A programm igen gazdag

Elsinger M. J.
(218—5) (236—300)
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse,
WASSERDICHTER
ZELSTOPPE
DECKTÜCHER
REGENMÄNTE
Wagnerberg-Landgut-Fabrikniederlage
M. J. ELSINGER & SOHNE WIEN.
NEUBAU-ZOLLERGASSE 2.
eszköpek, kocsikarok, ágybélések, sátorkelek.

Sz. 822. — 1879. (124) (2—3)

Árverési hirdetés.

A Mocsai járás szolgabírósa részéről, ezennel közhírré tétetik, miszerint a járáshoz tartozó Marokháza községe összesített és arányosított italmérségi jog haszonbéri ideje folyó 1879. évi április 24-én lejárván, minél fogva nevezett község összes korcsmajogai **1879. évi április-hava 24-től 1882. évi április-hava 24-ig,**

folyó 1879. évi április-hava 16-án délelőtti 9 órakor,

a helyszínen Marokháza községében nyilvános árverés útján ki fog adni, mire árverezni kívánók azon értesítéssel hivatalnak meg, miszerint az azt illető részletes feltételek, úgy a bérbe adásra meghatalmazott marokházi birtokos Godolán János úrnál Gyulatelkén, valamint bonczhidai t. ev. ref. lelkész Nagy Elek úrnál megtekinthetők.

A mocsai járás szolgabírósa által.

Mocsoson, 1879. március-hó 28.

CSOBÁNCOZY PÁL, szolgabíró.

(126)

(1—3)

Olesó tölgyfa oszlopok, fűrészt deszkák és tűzifa.

2½ méter hosszú 20 — 25 centimeter széles és 15 centimeter vastag kifaragott tölgyfa oszlopok **darabja 60 kron;** továbbá: tölgyfa deszkák köblába **1 frton;** úgy nem különben **olesó tűzifa** kapható bel-magyar utca **46 sz. alatt.**

CZAKO ELEK ácsmeister

tisztelettel tudatja a nagy érdemű kolozsvári és vidéki közönséggel, miszerint **üzlete műhelyét, kül-monostor-utca 55-ik számú szállására áttette,** ajánlja magát és jó minőségű száraz fanéműkkel ellátott műhelyét mindennemű épület famunkálatok vállalatára a legjutányosabb árban.

(108) (6—12)

Csapó Sándor.
Tavaszi időnyre legújabb férfi és gyermek posztó és lemez kalapok, női, férfi és gyermek bőr, brúnél cipők, a legjobb minőségben.
Husvétii öntözők
gyűrű 30 kr., szivar könnyen tölthető 40 kr. csokrok 80 kr., 1 frt 20 kr., önlémezben illatszerrel megtöltve 45 kr.
Illatszerek, kölni vizek és mindennemű Toilette cikkek. Gyermek kocsik igen csinos kiállításban 10 frt 80, 13 frt 50, 16 frt, 18 frt.
(127) **Kaphatók:** (1—5)
Csapó Sándor
Nagy áru tárlatában
Kolozsvárt.
Vidéki megrendeléseket a legpontosabban eszközölök.

HUTFLESZ KÁROLY

(42)

KOLOZSVÁRT,

(12—)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeket, s leszámitol escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű **fizetéseket.**

AJÁNlja DÚSAN ELLÁTOTT

FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSET,

úgy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

úgy szintén kitűnő minőségű

lagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

(120)

(2—8)

Haszonbéri hirdetés!

Köztudomásra hozatik, miszerint a brassai néhai Constantin Joan-féle mechanikus **Olajgyár,** amely legjobb karban tartatik, minden hozzá tartozókkal és hasznavehetőségekkel együtt, **mától fogva egy, vagy több évekre,** a legkedvezőbb feltételek mellett, **haszonbérbe kiadó.**

A netán t. cz. vállalkozni szándékozók ezennel felkértnék, hogy ezen ügyben a brassai „gr. kel. központi iskolák bizottságához”, mint a fenemlített **Olajgyár** tulajdonosához forduljanak.

Brassó, 1879. március-hó 25.

A fűvészet kedvelőinek

ajánlható némely jelesebb művek jegyzéke, melyek Kolozsvárt

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók.

- A fűvészet alapvonalai,** tekintettel a műveltebb néposztály szükségletére. A m. tud. akadémia által a magyar bölgék díjjal koszorúzott pályamű. Írta dr. Soltész János. 80 kr.
- Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve.** Írta Hazslinszky Frigyes. 2 frt 80 kr.
- Éjszaki Magyarhon viránya.** Fűvészeti kézikönyv. Írta Hazslinszky Frigyes. 1 frt 20 kr.
- Pestmegye és tájéka viránya.** Vezérfonal az e megyében vadon termő növények könnyű és biztos meghatározására. A tanuló ifjúság és a fűvészt kedvelők számára írta Gönczy Pál. 2 frt 40 kr.
- A növények természetrajza képekben.** Dr. Schubert G. H. közönségesen ismert és kedvelt természetrajzi tankönyvnek elrendelése nyomán szerkeszté Hochstetter M. F. tanár. Magyaritá Virányi János. 52 ívre finomul színezett rajzok és magyarázó szöveggel. 9 frt — kr.
- A legnevezetesebb éhető, gyanus és mérges gombák természetű képekkel tizenkét színnyomatú táblán.** Dr. Lorinser Frigyes Vilmos után fordította Renner Adolf m. k. tud. egyet. növénytan. tanársegéd. 5 frt 60 kr.
- Magyarország hártagombáinak válogatott képei.** Schulzer István és saját észleletei és rajzai nyomán a magyar tudom. akadémia III. osztályának megbízásából kidolgozta Kalchbrenner Károly. Egész iv alak 4 részben. 20 frt — kr.
- A magyarországi vadon és kertekben növe s feltűnőbb mérges növények alakjainak természetű képei.** A Renner Adolf által szerkesztett mérges növények leírásához alkalmazva 14 táblán. Magyarul fordította és a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélyével kiadta Hartinger Antal. Magyar fordításban közli Gönczy Pál. Magyar-
rázó szöveggel. 15 frt — kr.
- A magyarországi feltűnőbb éhető és mérges gombák alakjainak természetű képei** a Bill J. Gy. által szerkesztett gombák leírásához alkalmazva 12 táblán. Fordította Gönczy Pál. Magyar-
rázó szöveggel. 15 frt — kr.
- A növényország tankönyve.** Gymnasiumok, reáliskolák; erdészek, gazdászok és gyógyszerészek, valamint magántanulók használatára. Írta dr. Thomé O. V. 2 frt 50 kr.
- L'herbier des demoiselles, ou traité complet de la botanique, présentée sous une forme nouvelle et spéciale ouvrage orné de planches et illustré de jolies vignettes.** Par Edmond Audouin. 4 frt — kr.
- Le jardin fleuriste.** Instruction pour la culture des plantes annuelles, bisannuelles, vivaces, ognons a fleurs; cactées plantes a feuilles ornementales, plantes aquatiques; confieres etc. 4e edition revue et complétée par M. Augusta Rivière. 3 frt — kr.
- Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen nebst einer Pflanzengeographischen Übersicht.** Von Dr. August Neillreich. 5 frt 50 kr.
- Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen. Nachträge und Verbesserungen.** 1 frt 50 kr.
- Botanisches Excursionsbuch, für die deutsch Oesterreichischen Länder und das angrenzende Gebiet.** Nach der analytischen Methode bearbeitet von Dr. Gustav Lorinser. 2 frt 80 kr.
- Taschenbuch der Flora Deutschlands, nach dem Linnaischen Systeme geordnet von Dr. M. B. Kittel.** 2 frt 64 kr.
- Botanik für Damen, oder allgemeine und besondere Pflanzenkunde, anschaulich, leicht fasslich und mit besonderer Beziehung auf den edeln Beruf der Frauen, dargestellt von Dr. A. B. Reichenbach.** 2 frt 70 kr.
- Populäre Botanik, oder gemeinfassliche Anleitung zum Studium der Pflanze und des Pflanzenreiches zugleich ein Handbuch zum Bestimmen der Pflanzen auf Excursionen.** Von Eduard Schmidlin. 8 frt 64 kr.
- Giftpflanzenbuch, oder allgemeine und besondere Naturgeschichte sämtlicher inländischen sowie der wichtigsten ausländischen phanerogamischen und cryptogamischen Giftpflanzen mit treuen Abbildungen sämtlicher inländischen und vieler ausländischen Gattungen.** Von Dr. Fr. Berge und Dr. von A. Rinze. Mit 72 colorirten Tafeln. 7 frt 20 kr.
- Anatomisch-physiologischer Atlas der Botanik.** Von Dr. Arnold Dodel-Port und Carolina Dodel-Port. Erste Lieferung mit erläuterndem Text. 9 frt — kr.
- Die Giftpflanzen Deutschlands und der Schweiz in lithographirten und colorirten Abbildungen mit erläuterndem Text.** Zum Gebrauch in Volksschulen, Real-Anstalten und Gymnasien und zum Selbstunterricht. Von Ch. M. F. Hochstetter. 2 frt 40 kr.
- Naturgeschichte des Pflanzenreichs mit 601 Abbildungen auf 53 Tafeln.** Nach Prof. Dr. G. H. von Schubert's Lehrbuch der Naturgeschichte herausgegeben von Prof. M. Chr. F. Hochstetter. 8 frt 70 kr.
- Lehrbuch der Botanik für Mittelschulen.** Bearbeitet unter Zugrundelegung d. Lehrbuchs der Botanik v. Jul. Sachs. Von K. Prantl. 2 frt 16 kr.
- Lehrbuch der Botanik, nach dem gegenwärtigen Stand der Wissenschaft bearbeitet.** Mit 461 eingedruckten Abbildungen. 8 frt 40 kr.
- Excursionsbuch enthaltend praktische Anleitung zum Bestimmen der im deutschen Reich heim. Phanerogamen, durch eingedruckten Holzschnitten erläutert.** 1 frt 80 kr.
- Die Alpenpflanzen, nach der Natur gemalt von Jos. Seboth.** Mit Text von F. Graf und einer Anleitung zur Cultur der Alpenpflanzen in der Ebene von Joh. Petrasch. Megjelen 12 füzeten 100 színezett képpel. Egyes füzet ára 50 kr.

Az itt elősoroltakon kívül bárhol megjelent növénytan és fűvészeti művek általam gyorsan és olcsó áron megszerezhetők.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

Stein János

erdélyi muzeum-egyleti könyvtáros és kiadónál megjelent és ugyanott kapható.

KÖZSÉGI FAISKOLA.

Alapvonalok a gyümölcsenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Köcsi Károly,** a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával és egy tervlappal.) Nagy 8-adrét. X. és 200 l. Ára 1 frt 50 kr.

TARTALOM: Előszó. Bevezetés. I. szakasz. Egy faiskola munkái. I. Hogy fektűdjék a faiskolának szánt hely s milyen legyen talaja? 2. A faiskola nagysága, beosztása, elkészítése. 3. A földforgatásról rigolozás. 4. Trágyakészítés. 5. Hogy szerzik a jó vadfát? 6. Hogy nyelik a jó vadfát? 7. Egy faiskola kellékei. 8. Előkészületek az oltvány s beállítására. 9. Mikor szedjük oltó galyat? 10. Az oltás vagy nemesítés módjai. A) Párosítási módok. a) Egyszerű párosítás. b) Egyszerű nyelvezés. c) Kettős nyelvezés. d) La. zás. e) Nyervezés. f) Kettős nyervezés. g) Oldaloltás. h) Völgyelés. B) Nemesítések hasítással. a) Féloldali hasítás. b) Egész hasítás. c) Héj alá oltás. C) A szemzésről. 11. Teendők a nemesítés első évében. 12. Hogy növeltünk lágyagvny gyümölcsoltványokat? a) Első év. b) Második év. c) Harmadik és negyedik év. d) Ötödik év. 13. Hogy növeltük föl a csontarókat? II. szakasz. A loborfa (piramis) növeléséről. III. szakasz. A gyümölcsfák ültetéséről. 1. Minő égalj alatt és mily fekvésnél tenyész a gyümölcsfa legdusabban? Mily talaj kell a gyümölcsfának? 3. A gödörkésítésről. 4. Ültetés előtt. 5. Hogy kell ültetni a gyümölcsfát? 6. Az új gyümölcs kéőbbi kezeléséről. IV. szakasz. A metszésről. 1. A metszés célja. 2. A fák rügyeiről. 3. Ágak, galyak. 4. A gyümölcsrügyek és fészkek. 5. Tavaszi metszés. 6. A nyári metszés. V. szakasz. Régi gyümölcsösök munkái.

1. A vén fák tisztogatásáról. 2. Hogyan kell a vén fát megifjítani? 3. A fák trágyázásáról. 4. A terméketlen fákrol. 5. A fák betegségei. a) Perzseny. b) Rák. c) Mézga. VI. szakasz. A fák ellenségeiről. A) Tavaszi ellenségek. 1. Bimbófarkár. 2. Rezes eszelény. 3. Közönséges cserebogár. 4. Szörös és kopott porodár. 5. Galagonya özöndék. 6. Gyűrűs Potrócz. 7. Sárgafajú gypjász. B) Nyári ellenségek. 1. Csonti Velész. 2. Oltási Velész. 3. Alma Ilonca. 4. A korpárok. C) Őszi ellenségek. 1. Téli Törköny. 1. Nagyétű Pogányka. D) Téli ellenségek. VII. szakasz. Mily gyümölcsfákat szaporítsunk? A) Almák. B) Körték. C) Szilvák. D) Kajszik. E) Őszi barackok. F) Cseresznyék, meggyek. VIII. szakasz. A bogós gyümölcsök műveléséről. 1. Az egresről. 2. A veresszőléről. 3. A málnáról. IX. szakasz. A téli estékre. 1. A fák hama. 4. Hogy jut a táp a fába? E műre feleslegessé tesz minden dícséretet azon elismerés, melyet a kormány részéről nyert, ugyanis: a m. kir. oktatásügyéség az erd. gazdasági egyet előterjesztése folytán, a rendelkezése alatt álló ily célú alapból 400 — négyszáz o. é. forintot utalványozott a boldogult KÖCSI KÁROLY özvegyének és árvaának azon érdem elismeréséül, melyet Köcsi Károly „Községi Faiskola” műve megírása és kiadása által a gazdasági ismeretek terén szerze magának.

Vidékre 1 frt 60 kr. utalvány általi beküldésnél bérmentve

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

ELŐFIZETHETNI

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

DER BAZAR.

A Bazár
a legelterjedtebb és a legerészteribb német női divatlap,
a legkedveltebb és a legértelműsebb lap e nemben.

25. évfolyam.
kitűntetve a bécsi világiállításán 1873.

A Bazár
1879. Január 1-től
12 színezett divat képet és sok színezett kézimunka mintát fog tartalmazni.

Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva csak 1 frt 50 kr.
Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 80 kr.

Évenként megjelenik:
24 divatlap.
24 szépirodalmi és vegyes tartalmu lap.
24 melléklet 500 szabás rajzzal.
24 melléklet különféle közlemények és hirdetésekkel.
12 színezett divatkép és egyéb minták.

Előfizethetni Kolozsvárt csakis Stein János könyv- és zeneműkereskedésében.

NAGY JÓZSEF arany- ezüstműves és ékszerárú Kolozsvárt,
főter br. József-ház 9. szám.
Ajánlja a n. erd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállított bécsi és külföldi

arany- ezüst ékszerárúinak dús raktárát
és kiházasítási arany- ezüst és ékszerárúit legjutányosabb áron; elvált minden e szakmába vágó megrendeléseket; kijavításokat gyorsan és pontosan jutányos árért teljesít, úgy ódon arany- ezüst tárgyakat megvesz, vagy újjakkal becserél.
(402—33) (17—30)
(Övással.) Raktárobomban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. bélyeggel van hitelesítve.